

ID-КАРТКАВЫ КЛЮЧ ДА АДМІНІСТРАЦЫЙНЫХ ДЗВЯРЭЙ

Выгоды пластыкавага дакумента перад папяровым пашпартам

Два гады таму Беларусь стала на новыя лічбавыя рэйкі — у краіне пачалася выдача новых лічбавых біяметрычных дакументаў. Гэта ID-картка, якая патрэбна для выкарыстання ўнутры дзяржавы, то-бок пасведчанне грамадзяніна.

А таксама біяметрычны пашпарт, які служыць для сведчання асобы беларуса за межамі краіны. Чалавеку, які з дапамогай ID-карткі аўтарызаваўся на адзіным партале электронных паслуг — сэрцы лічбавага свету па атрымлівае розных паслуг і сэрвісаў ад дзяржавы, сёння даступна больш за 300 сэрвісаў, з іх больш за 50 — для фізічных асоб. Сёлета ўжо аказана 85 мільёнаў лічбавых паслуг (летась за ўвесь год было 76 мільёнаў). І колькасць сэрвісаў, даступных у лічбавай прасторы, паступова расце. Пра свежыя навінкі расказалі ў Нацыянальным цэнтры электронных паслуг (НЦЭП).

СРОДАК ДОСТУПУ, А НЕ НОСЬБІТ

Беларус можа мець два біяметрычныя пашпарты, што вельмі зручна, калі трэба, напрыклад, адкрыць візу, для чаго неабходна ехаць у іншую краіну. Адзін пашпарт можна пакінуць у пасольстве, а па другім біяметрычным пашпарце вярнуцца ў Беларусь, расказала Святлана КАРАНЕВІЧ, начальнік аддзела электроннай камерцыі НЦЭП:

— Тэхнічна ID-картка гатовая для таго, каб яе можна было выкарыстоўваць для выезду за мяжу — на ёй ёсць прылада ICAO, якая зроблена па міжнародных стандартах і дазваляе беларусу засведчыць сябе. Тады папяровы біяметрычны пашпарт будзе ўвогуле не патрэбны. Аднак для гэтага неабходна мець адпаведныя пагадненні з тымі краінамі, якія захочуць супрацоўнічаць з намі такім чынам. Думаецца, што ў хуткай будучыні можна будзе адмовіцца ад біяметрычных пашпартоў і карыстацца толькі ID-карткай, у тым ліку для выезду за мяжу.

ID-картка — ключ доступу да пэўных сістэм, дзе чалавек можа аўтарызавацца і набываць нейкія паслугі. Яна з'яўляецца носьбітам толькі дзвюх прыладаў: ідэнтыфікацыйнай і электроннага лічбавага подпісу (ЭЛП). Абедзве прылады дазваляюць любому беларусу ідэнтыфікавацца ў любой з інфармацыйных сістэм і рэалізаваць некаторыя свае правы ці атрымаць пэўныя паўнамоцтвы. А ЭЛП на ID-картцы дазваляе здзяйсняць юрыдычна значныя дзеянні.

— Раней, калі чалавек хацеў скарыстацца функцыямі лічбавага подпісу, ён мусіў ісці ў рэгістрацыйны цэнтр, дзе атрымліваў ЭЛП, тэрмін дзеяння якога абмяжоўваўся годам, двума ці трыма. Трэба было кантраляваць надыход гэтай даты, зноў ісці ў цэнтр і прадаўжаць тэрмін дзеяння ЭЛП (і зноў плаціць за гэта грошы), — нагадала спецыяліст. — Цяпер жа лічбавы подпіс утрымліваецца на ID-картцы па ўмаўчанні і дзейнічае столькі ж, колькі сам дакумент, — дзесяць гадоў.

Міністэрства аховы здароўя, напрыклад, працуе над стварэннем цэнтралізаванай інфармацыйнай сістэмы аховы здароўя, каб гісторыя ўсіх звяротаў хворага ў медуста-новы таксама стала электроннай. Гэта і электронны пашпарт вакцинацыі, і дыспансерызацыя, і перавод у электронны выгляд амбулаторных карт хворага і лістоў непрацаздольнасці, а таксама магчымасць аўтаматычна накіроўваць у асабісты кабінет чалавека на партале даных пра наведванне ім пэўных медуста-нов для стварэння цэльнай мед-гісторыі. Пакуль гэта ўсё ў распрацоўцы.

— І нават тады, калі гэта будзе рэалізавана, ні рэцэпта, ні медкарты на ID-картцы не будзе — усе звесткі будуць непасрэдна на адзіным партале, які адмыкаецца з дапамогай ідэн-тыфікацыйнага дакумента чалавека, — удакладніла прадстаўніца НЦЭП. — На ID-картцы застаецца толькі ідэнтыфікацыйная прылада і ЭЛП. А той жа электронны рэцэпт, ідэя якога ўжо, дарэчы, рэалізавана, бачыць урач, які яго выпісаў, і фармацэўт, які па ім выдае лекі. Аднак абодва спецыялісты, якія ўзаема-дзейнічаюць паміж сабой на карысць канкрэтнага пацыента, бачаць рэцэпт у інфармацыйнай сістэме, а не на ID-картцы пацыента, з дапамогай якой ён толькі ідэнтыфікуе сваю асобу. І такіх працэдур, калі дзярж-органы ці юрасобы ўзаема-дзейнічаюць паміж сабой на карысць фізічнай асобы, шмат. У прынцыпе, менавіта з гэтай мэтай і ствараўся партал.

БОЛЬШ СЭРВІСАЎ — БОЛЬШ ЦІКАВАСЦІ

На жаль, інфраструктура для выкарыстання ЭЛП на ID-картцы менавіта фізічнымі асобамі не такая вялікая — паслуг і сэрвісаў, для якіх трэба ідэнтыфіка-ваць сябе ў лічбавым свеце з дапамогай ID-карткі, не так шмат. Таму актуальная задача — папулярызаваць ID-картку (тым самым па-высіўшы цікавасць грама-

дзян да яе выкарыстання) за кошт павелічэння сэр-вісаў.

У Беларусі дзейнічае распараджэнне прэм'ер-міністра № 119р, дзе распісана, якія адміністрацыйныя працэдурны да 2025 года павінны быць пераведзены ў электронны выгляд. Цяпер іх у краіне больш за тысячу, бо гэта амаль кожнае дзеянне чалавека: хоча ён папрасіць, каб ссеклі дрэва пад акном, запісаць дзіця ў чаргу ў дзіцячы садок або атрымаць патэнт на сваё даследаванне, паведаміла Святлана Караневіч:

— Сёння на партале з 307 сэрвісаў 112 — адміністра-

цыйныя працэдурны, так што работы яшчэ шмат. Практыка паказвае, што і 307 лічбавымі сэрвісамі актыўна карыстаюцца і дзяржорган-ны, і юрасобы, і грамадзяне. І паступова колькасць сэр-вісаў расце, бо да адзінага партала са сваімі магчымас-цямі і новымі інфармацый-нымі сістэмамі (з цікавай для людзей інфармацыяй) далучаюцца новыя ведам-ствы і міністэрствы. У лідэ-рах сярод тых, хто актыўна ўкараняе свае базы ў ліч-бавае асяроддзе, — Міні-стэрства ўнутраных спраў, Мытны камітэт, Міністэр-ства працы і сацыяльнай абароны. Чым больш адмі-ністрацыйных дзвярэй (маг-чымасць заказу лічбавых сэрвісаў і адмінпрацэдур) зможа адмыкаць беларус з дапамогай ID-карткавага ключа, тым больш прываб-ным будзе выкарыстанне грамадзянамі гэтага даку-мента.

цыйныя працэдурны, так што работы яшчэ шмат. Практыка паказвае, што і 307 лічбавымі сэрвісамі актыўна карыстаюцца і дзяржорган-ны, і юрасобы, і грамадзяне. І паступова колькасць сэр-вісаў расце, бо да адзінага партала са сваімі магчымас-цямі і новымі інфармацый-нымі сістэмамі (з цікавай для людзей інфармацыяй) далучаюцца новыя ведам-ствы і міністэрствы. У лідэ-рах сярод тых, хто актыўна ўкараняе свае базы ў ліч-бавае асяроддзе, — Міні-стэрства ўнутраных спраў, Мытны камітэт, Міністэр-ства працы і сацыяльнай абароны. Чым больш адмі-ністрацыйных дзвярэй (маг-чымасць заказу лічбавых сэрвісаў і адмінпрацэдур) зможа адмыкаць беларус з дапамогай ID-карткавага ключа, тым больш прываб-ным будзе выкарыстанне грамадзянамі гэтага даку-мента.

Да канца 2023-га, згодна з дакументам № 119р, у электронны выгляд павінна быць пераведзена, напрыклад, каля 130 адмінпрацэдур у сферы зямельна-маёмас-ных стасункаў. Гэта ўсё, што датычыцца правоў на неру-хомасць і яе адчужэння. Ак-тыўна ствараюць дакументы для пераводу паслуг у лічбу Міністэрства прыродных рэ-сурсаў, Міністэрства спорту, Мінсельгасхарч.

а падрыхтоўка неабходных дакументаў, дадала началь-нік аддзела.

ПРА РЕГІСТРАЦЫЮ, СЯМ'Ю, АЎТО, ПРАВАПАРУШЭННІ І ГРАМАДЗЯНСТВА

Колькасць лічбавых паслуг, даступных па строгай аўтэнтыфікацыі (з выкары-станнем ID-карткі), штогод павялічваецца. Толькі сё-лета іх стала больш на 60. Самае актыўнае ў справе лічбавізацыі ведамства — Міністэрства ўнутраных спраў (МУС). Па ўмаўчанні асабістыя кабінеты беларусаў ствараюцца на пад-ставе звестак з рэгістра насельніцтва МУС. Штодня гэтая інфармацыя актуа-лізуецца, каб ствараліся новыя кабінеты і блакіра-валіся кабінеты памерлых асоб, заўважыла Святлана Караневіч:

— З агульнадзяржаўнай аўтаматызаванай інфар-мацыйнай сістэмай (ААІС) інтэгравана яшчэ некалькі рэсурсаў МУС: рэгістра-цыйны ўлік, з дапамогай якога можна даведацца месца рэгістрацыі, сямей-нае становішча і наяўнасць дзяцей. Звесткі з гэтага рэ-сурсу і з рэгістра насель-ніцтва прадастаўляюць да-ныя, якія адсутнічаюць на

ID-картцы, і запытаў на іх атрымліваць даданыя, што сведчыць пра выкарыстан-не беларусамі новых паш-партоў.

Праз МУС у лічбавае асяроддзе інтэгравана так-сама АІС «Пашпарт» — сістэма, якая да з'яўлення рэгістра насельніцтва вяла ўлік машынасьчывальных дакументаў, то-бок папя-ровых пашпартоў, відаў на жыхарства, пасведчанняў бежанца. Шмат электрон-ных паслуг і адмінпрацэдур арыентавана на тое, каб за-паўняць даныя пра заяўніка не ўручную, а на падставе запыту ў АІС «Пашпарт». У сістэму ўводзіцца нумар

даступную толькі па стро-гай аўтэнтыфікацыі (з вы-карыстаннем ID-карткі) — 3.77.01 «Інфармаванне аб наяўнасці (спыненні) гра-мадзянства (падданства) замежнай дзяржавы, віду на жыхарства ці іншага да-кумента замежнай дзяржа-вы, які прадастаўляе права на ільготы і іншыя перава-гі». Аднак іншаземцы, у якіх няма ЭЛП Беларусі, выкарыстаць яе не могуць, адзначыла Святлана Кара-невіч.

— Гэтая паслуга можа спатрэбіцца, напрыклад, беларусам, якія маюць карту паляка або від на жыхарства ў Літве. Аднак

пашпарта, ціснецца кнопка «пошук» — і даныя запяў-няюцца аўтаматычна, пад-крэсліла спецыяліст.

У юрысдыкцыі МУС зна-ходзіцца і сістэма «Адзіны дзяржаўны банк даных аб правапарушэннях» (з яе чалавек можа атрымаць даведку пра наяўнасць ці адсутнасць уласных пра-віннасцяў, напрыклад пры працаўладкаванні). А яшчэ — некалькі рэсур-саў, інтэграваных па лініі ДАІ. У прыватнасці, комп-лексная паслуга «Прада-стаўленне сістэматызава-ных звестак пра аўто».

Не так даўно МУС рэа-лізавала новую паслугу,

каб паведаміць пра гэта МУС, трэба мець ЭЛП Бе-ларусі.

У верасні з'явілася так-сама паслуга, у рамках якой можна праверыць любы тып дакументаў. Раней праверыць можна бы-ло толькі асобны дакумент: з дапамогай адной паслу-гі — пашпарт, з дапамо-гай іншай — ID-картку, пасведчанне бежанца і г. д. Гэта будзе зручным і для прадстаўнікоў бан-каў, і аператараў электра-связі, да якіх звяртаюцца людзі з рознымі тыпамі да-кументаў.

Ірына СІДАРОК,
фота аўтара.

ID-карта наблізіць кожнага да лічбавай дзяржавы!

ID-карта – лічбавы аналаг пашпарта,
дакумент, які сведчыць асобу,
для выкарыстання ўнутры краіны.

Перавагі ID-карты:

- абарона ад падробак;
- наяўнасць электроннага лічбавага подпісу тэрмінам на 10 гадоў;
- скарачэнне часу на атрыманне электронных паслуг і адміністрацыйных працэдур.

Падрабязней — на адзіным партале электронных паслуг platform.gov.by